

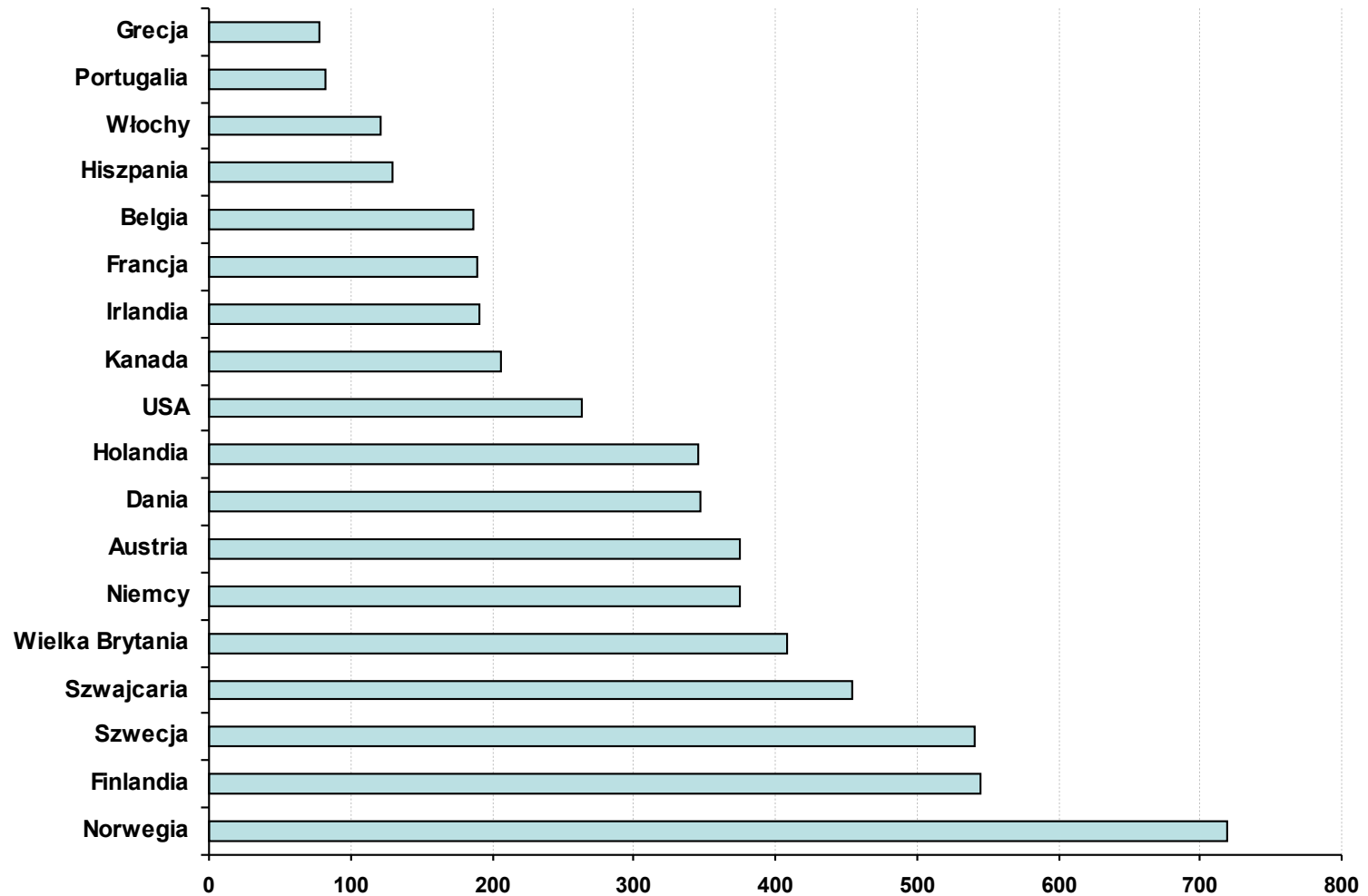
Nowe podejście systemowe

D. Hallin, P. Mancini

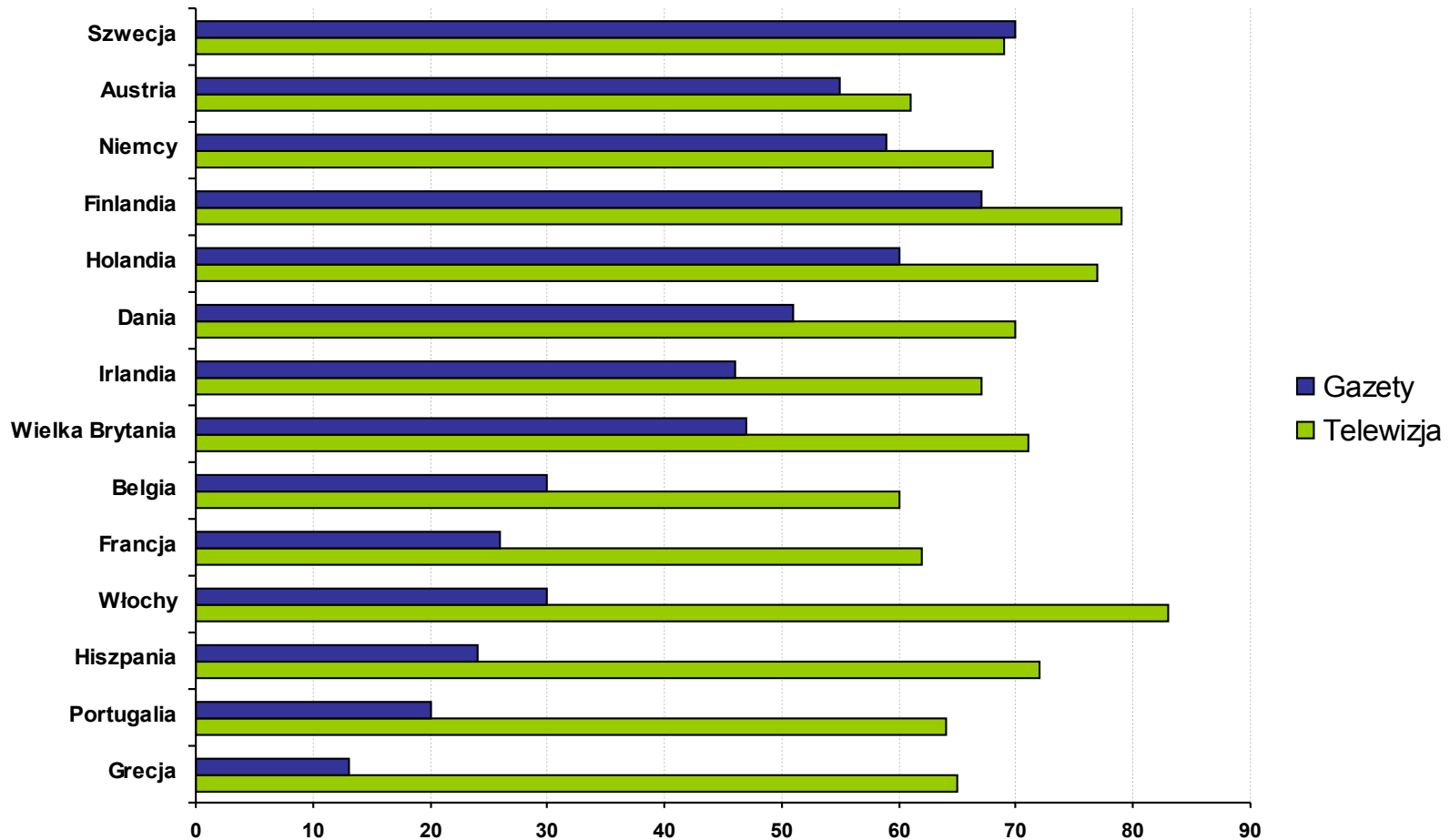
Kryteria analizy Halliniego i Manciniego:

- **Rozwój rynków medialnych** ze szczególnym uwzględnieniem stopnia rozwoju prasy
- **Paralelizm polityczny**, czyli stopień i charakter powiązań między mediami a partiami politycznymi
- **Profesjonalizm dziennikarski**
- Stopień i charakter **interwencji państwa w system medialny**

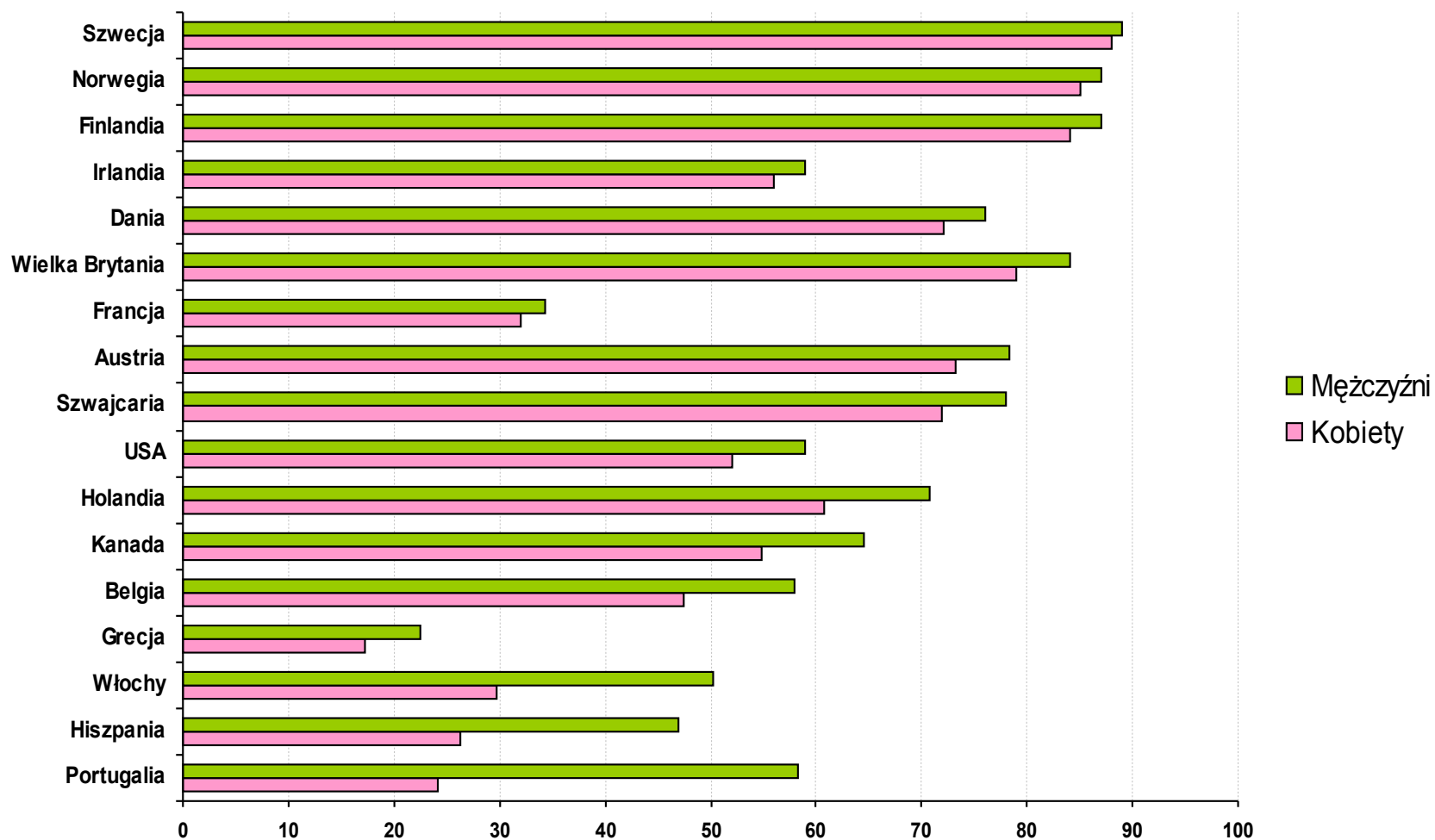
Sprzedaż gazet na 1000 dorosłych mieszkańców, 2000 r.

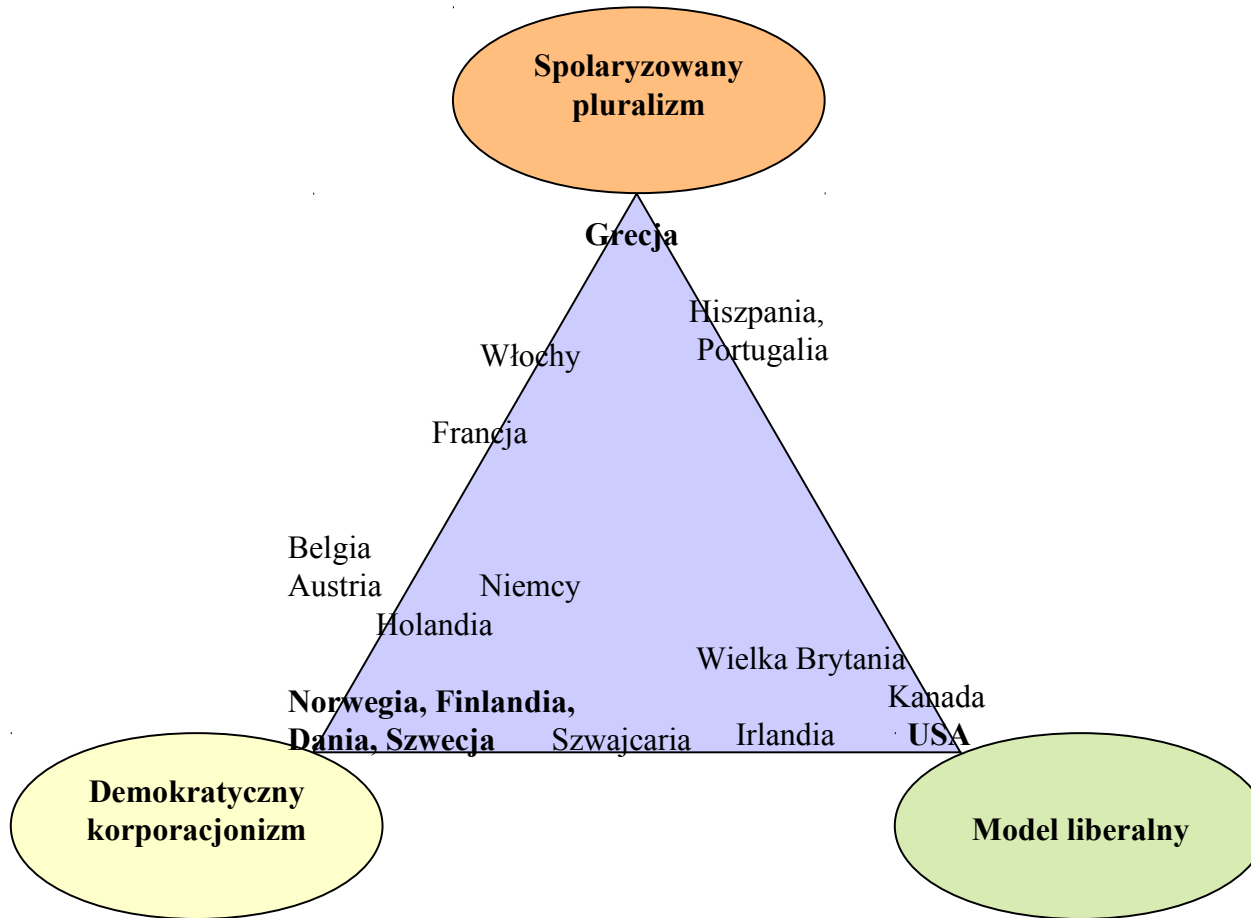
Stosunek wskaźników oglądalności telewizji do wskaźników czytelnictwa prasy w krajach UE

Różnice we wskaźnikach czytelnictwa prasy wg płci, 2000 r.

Stosunek systemów medialnych do politycznych

Północnoatlantycki

model liberalny

Cechy charakterystyczne

- Na płaszczyźnie ekonomicznej – tradycja liberalna i mechanizmy rynkowe;
- Na płaszczyźnie politycznej – umiarkowany pluralizm; tendencja do tworzenia rządów większościowych;

Kryteria

- Rozwój komercyjnej prasy masowej nastąpił już w XIX wieku (**silne rynki prasowe**) - **średnie wskaźniki czytelnictwa prasy**
- Paralelizm polityczny – **niski poziom** , prasa komercyjna jest neutralna i niezależna; profesjonalny model zarządzania mediami elektronicznymi; systemy formalnie autonomiczne;
- Profesjonalizacja – **wysoki poziom**, niezinstytucjonalizowany system autoregulacji, dziennikarstwo zorientowane na informacje;
- Rola państwa – przeważająca **orientacja rynkowa** (z wyjątkiem UK i Irlandii – silne publiczne media);

Północno i środkowoeuropejski **model demokratycznego korporocjanizmu**

Cechy charakterystyczne

- Wszystkie kraje są bogate, o wysokim produkcie brutto, zaawansowane technologie;
- Niezbyt duża liczba ludności (wyjątek Niemcy)
- Długie tradycje demokratyczne (wyjątek kraje niemieckojęzyczne), dobrze rozwinięta sfera publiczna;
- Obecnie - umiarkowany pluralizm, zróżnicowany ideologicznie; dobrze rozwinięta funkcja socjalna państwa;

Kryteria

- Prasa – **wysoka sprzedaż i czytelnictwo** (ok.700/1000); rozwój prasy ma długą historię (XVII w.), a w XIX w. rozwinięta prasa masowa; istnieje prasa politycznie zaangażowana (choć od lat 70-tych w coraz mniejszym stopniu);
- Paralelizm polityczny – **coraz słabszy**, słaby pluralizm zewnętrzny ; dziennikarstwo autonomiczne i niska presja
- Profesjonalizacja – **wysoki poziom**; daleko idąca regulacja rynku medialnego, przejawiająca się w prawie medialnym jak również w protekcji wśród mediów (subsydiach); nie przeszkadza to wolności i niezależności mediów;
- Rola państwa – **silna**, media publiczne działają na podstawie modelu parlamentarnego lub obywatelsko – korporacyjnego, przy znaczącym zaangażowaniu partii politycznych i różnych grup społecznych w procesie zarządzania organizacjami medialnymi;

Południwoeuropejski

**model spolaryzowanego
pluralizmu**

Cechy

- Kraje śródziemnomorskie, (poza Francją i Włochami) które weszły w latach 70 tych na drogę demokracji po okresie dyktatury
- Duża różnorodność polityczna i konfliktogenność ideologiczna (opóźnienie w rozwoju instytucji liberalnych)
- Silna pozycja państwa i partii politycznych w okresie transformacji, klientelizm)

Kryteria

- Prasa – **niski wskaźnik sprzedaży i czytelnictwa** (śr. 100/1000, FR 190/1000); gazety adresowane są głównie do wykształconych obywateli, prasa elitarna, mocno zorientowana politycznie
- Paralelizm – **najwyższy** ze wszystkich modeli; pluralizm zewnętrzny; dziennikarstwo zorientowane na komentarz; parlamentarny lub rządowy model zarządzania mediami elektronicznymi; polityka ponad mediami
- Profesjonalizm dziennikarski – **mniejszy** stopień, instrumentalizacja;
- Rola państwa – **silna interwencja**; subsydia we Fr. i Wł.; okresy cenzury; państwo jako właściciel, regulator i podmiot finansujący

Reszta Europy?

K. Jakubowicz

- **Demokracje rywalizacyjne** – Czechy, Polska, Słowenia, Węgry, Litwa, Łotwa, Estonia;
- **Skoncentrowany reżim polityczny** – Słowacja, Bułgaria, Rumunia, Ukraina, Rosja, Chorwacja, Mołdawia, Kirgizja;
- **Kraje rozdarte wojną** – Armenia, Albania, Gruzja, Macedonia, Azerbejdżan, Tadżykistan, Bośnia-Hercegowina;
- **Nierywalizacyjne reżimy polityczne** – Kazachstan, Uzbekistan, Białoruś, Turkmenistan;

A gdzie Polski system medialny?

